

گفت‌وگو با لئون آهارونیان، رئیس اتاق بازرگانی ایران و ارمنستان

ایران و ارمنستان، یک چشم‌انداز تاریخی

کوه آرارات.

نحوه شکل‌گیری اتاق بازرگانی ایران و ارمنستان چگونه بود؟

نوشتیم و فکر تشکیل یک اتاق مشترک در ما ایجاد شد. این فکر را با آقای عسکراولادی مطرح کردیم و ایشان هم استقبال فراوانی کرد و اتاق مشترک را در سال ۱۹۹۳ تشکیل دادیم و حالا در حدود ۱۴ سال است که این اتاق را رسماً به ثبت رسانده‌ایم. این اتاق اولین موسسه‌ای است که بین ایران و ارمنستان مشترک است. در طی این سالها ۸ نمایشگاه پیاپی برپا کردیم و هر بار ۳۰ تا ۱۱۰ شرکت در نمایشگاه حضور پیدا می‌کردند و آنها را با محصولات ایرانی آشنا می‌کردیم. این ارتباطات سبب شد تا تاجران و صنعتگران ایرانی بازارهای خود را به خوبی پیدا کنند. ارمنستان هم دیگر از نظر تجارت رشد کرده است ولی هنوز مرسالت و هدف خود را فراموش نکرده‌ایم.

از سال ۲۰۰۱ به فکر ایجاد یک مرکز تجارت مشترک در ایروان افتادیم و ۲ سال پیش توانستیم یک ساختمان مناسب پیدا کنیم. بودجه خرید ساختمان را ده نفر از اعضای اتحادیه آذربایان باید تأمین کنند و بدیهی است که ملک هم به نام آنها خریداری خواهد شد. در حال حاضر هم منتظر بازگشایی اعتبارات هستیم.

در شهر ایروان شهرداری زمین‌هایی را به مزایده می‌گذارد و توانستیم تجار ایرانی را ترغیب کنیم تا با فروش کالاهای ایرانی فعال شوند. روزانه ۳۰۰ تا ۵۰۰ هزار دلار در تمام سطح کشور ارمنستان جنس ایرانی توزیع می‌شود.

استقلال ارمنستان از نظر سوق الجیشی برای ایران اهمیت دارد.

در نخستین کنفرانس حدود ۵۰۰ نفر از ۳۰ کشور جهان حضور داشتند. همه نمایندگان ارمنه غربی بودند و من تنها سخنگوی ارمنه شرقی بودم. نتیجه این جلسه بسیار مثبت بود. با وجود ۴۵ کیلومتر مرز مشترک بین ایران و ارمنستان هنوز از نظر فکری و روابط مردم ایران و ارمنه ارمنستان نسبت به هم ناآشنا بودند.

تصمیم گرفتیم مرکز اطلاعات تاسیس کنیم تا اگر ارمنه ارمنستان در مورد تجار ایرانی اطلاعات خواستند آمار و اطلاعات دقیق و صحیح در اختیارشان قرار دهیم و برعکس. همین فکر سبب شد که در سال ۱۹۹۱ ارمنستان استقلال خود را اعلام کرد و اولین کشوری که استقلال ارمنستان را به رسمیت شناخت کشور جمهوری اسلامی ایران بود.

بعد از چند ماه در سال ۱۹۹۲ در جلساتی که داشتیم اساسنامه‌ای

همجواری کشور ارمنستان با ایران و تاثیرگذاری زندگی هموطنان ارمنی در بافت فرهنگی و اجتماعی ایران می‌تواند ظرفیت‌های همکاری گسترده‌ای میان دو کشور ایران و ارمنستان ایجاد کند. آقای لئون آهارونیان رئیس اتاق بازرگانی ایران و ارمنستان در گفت‌وگو با "سفر" به این ظرفیت‌ها اشاره دارد.

لئون آهارونیان، رئیس اتاق بازرگانی ایران و ارمنستان در گفت و گو با سفر

بود. این منطقه یکی از ایالات ارمنستان بود که در زمان نادرشاه به قره باغ ملکهای پنج گانه می گفتند. فرمان ملکهای پنج گانه را خود نادرشاه هدیه داده بود چون ارمنه در کنار شاه ایران با عثمانی ها به جنگ پرداختند. در آن زمان آذربایجانی وجود نداشت و تنها آران بود و قره باغ هم جزو آران نبود. در قره باغ تعداد زیادی کلیسای ارمنی وجود دارد و این خود نشان می دهد که آنجا سرزمین ارمنی نشین بوده است. جنگ قره باغ هم زاینده رابطه برخی کشورهای منطقه است. چون این کشورها می خواهند که دیوار بین قره باغ و ارمنستان که از ۴۶ کیلومتر ۱۲۵ کیلومتر شده بازهم قطورتر شود و مسئله قره باغ به این زودی ها هم حل شدنی نیست.

آمریکایی ها هم سعی می کردند با گرفتن نخجوان و بازپس دادن قره باغ، ارمنستان را به یک جزیره کوچک تبدیل کنند تا ارتباطش با ایران قطع شود ولی ارمنه اجازه این کار را ندادند. در زمان کمونیست ها در کنار مسائل منفی مسائل مثبتی هم وجود داشته است، دانشمندان بسیار خوبی پرورش پیدا کردند. از نظر تکنولوژی در تراز اول قرار گرفتند. در ارمنستان دانشمندی در سطح بین المللی وجود دارند. از نظر سیاسی هم وضع به همین صورت بوده است. ارمنستان امروز با گرجستان امروزی بسیار متغیر شده اند. البته گرجستان چون با دریا مجاورت دارد غنی تر است و محاصره اقتصادی و جغرافیایی ندارد. آذربایجان هم روی میلیاردها دلار نفت نشسته است ولی مدیریت درست ندارد. تا زمان اتحاد جماهیر شوروی، صنعت نفت آذربایجان را ارمنه اداره می کردند ولی چون آنها با ملت ارمنه مخالف بودند متخصصان ارمنی را از آذربایجان اخراج کردند. جنگ که بین ارمنستان و آذربایجان شروع شد ارمنه مقاومت نمودند زیرا نمی خواستند زمین های آبا و اجدادی خود را از دست بدهند.

هم اکنون مبادلات میان دو کشور چگونه است؟

آهارونیان: ایران و ارمنستان براساس همسایگی با هم داد و ستد می کنند و در این رابطه یک صعود تجاری را شاهد هستیم. ولی متأسفانه در برهه زمانی یک نزول داشتیم. مسیر نزولی هم به دلیل عدم

چون اگر ارمنستان نباشد بعد از ارمنستان، آذربایجان تا چین همه ترک هستند، ۴۶ کیلومتر مرز ایران و ارمنستان حتی برای چینی ها هم مهم است. ترکها اندیشه پانترکیسم را هنوز رها نکرده اند. پانترکیسم یک حس ملی گرایی تندروییانه است و این امر در ایران، چین و روسیه اثر خواهد گذاشت. از این رو زیاد مورد استقبال ارمنستان و ایران قرار نمی گیرد. البته بعد از انقلاب متأسفانه بسیاری از ارمنه ایران را ترک کردند.

دلایل آن چه بود؟

آهارونیان: یکی از دلایل مدارس بود. ارمنه به زبان، کلیسا و انجمن خود معتقدند. انجمن فعالیت های فرهنگی را سازمان می بخشد و به همین دلیل فرهنگ ارمنه طی سالیان طولانی باقی مانده است. ارمنه تا ژاپن هم پای تجارت رفته اند. کالا را از ایران به ژاپن می بردند، در هندوستان هم این رابطه تجاری را همیشه حفظ کرده اند. در سال ۱۹۸۴ که فشار دولت بر ارمنه افزایش یافت بیشتر ارمنه به اتریش می رفتند. دولت هلند و اتریش هم تا ۶ ماه تمام مخارج آنها را پرداخت می کرد و روایت آمریکا برای آنها صادر می نمود. ارمنه به آمریکا یا کانادا مهاجرت می کردند. در حال حاضر دیگر این مشکل برطرف شده است و ارمنه به کشور خودشان باز می گردند و دیگر مجبور نیستند تمام دارایی خود را بفروشند و از این بابت تمام ارمنه خوشحال هستند چون به هر حال ارمنه در ایران ریشه دارند و دوست ندارند که کالا از ایران خارج شوند. ولی متأسفانه در این دو سال اخیر سیل مهاجرت باز شروع شده و تعداد زیادی از ارمنه ایران را ترک گفته اند.

اختلاف با همسایگان به ویژه نزاع بر سر قره باغ و اختلاف تاریخی که با ترکیه وجود دارد چه تاثیری بر اقتصاد ارمنستان دارد و کشور ارمنستان چه تدابیری برای پشت سر گذاشتن این بحران ها در نظر گرفته اند تا اقتصادشان را به شکوفایی برسانند؟
آهارونیان: از نظر تاریخی قره باغ به نام آرتاخ همیشه جزء ارمنستان

استقلال ارمنستان از نظر سوق الجیشی برای ایران اهمیت دارد. چون اگر ارمنستان نباشد بعد از ارمنستان، آذربایجان تا چین همه ترک هستند، ۴۶ کیلومتر مرز ایران و ارمنستان حتی برای چینی ها هم مهم است. ترکها اندیشه پانترکیسم را هنوز رها نکرده اند. پانترکیسم یک حس ملی گرایی تندروییانه است و این امر در ایران، چین و روسیه اثر خواهد گذاشت

کلیسایی در ارمنستان

۵۰ درصد بازار الماس آنتورپ در اختیار ارامنه است. الماس را در ارمنستان می‌تراشند و در بلژیک به فروش می‌رسانند

استاندارد بودن کالاهایمان بود.

ارمنستانی‌ها همیشه به دنبال جنس باکیفیت هستند. در زمان نخست‌وزیری تانسو چیلر مرزی در شمال ارمنستان بین ارمنستان و ترکیه باز شد که از آن طریق مقدار زیادی اجناس ساخت ترکیه به ارمنستان وارد شد که در صادرات ایران با ارمنستان تاثیر گذاشت. در ارمنستان به طور چشم‌گیری ساخت و ساز ترقی کرده است. ما هم دو نمایشگاه تخصصی مصالح ساختمانی برپا کرده‌ایم و به طور کلی و از لحاظ مصالح ساختمانی از قبیل کاشی، لوازم بهداشتی و آهن آلات و شیشه و غیره ایران در ارمنستان حرف اول را می‌زند. در حدود ۲ میلیون ارمنی نیز در روسیه مقیم هستند. یک طبقه ثروتمندی در این کشور به وجود آمده که ترجیح می‌دهند سرمایه‌هایشان را به ارمنستان بفرستند.

تراز بازرگانی، صادرات و واردات میان ۲ کشور ارمنستان و ایران چگونه است؟

آهارونیان: حدود ۲۰۰ میلیون دلار در سال رقم مبادلات بازرگانی میان دو کشور است. اولین شریک بازرگانی ارمنستان، روسیه است چون سرمایه‌گذاری بوده که از قبل وجود داشت و هنوز بازار این کشور را در اختیار دارد. مسئله دوم این است که در ارمنستان تراش الماس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. قبل از فروپاشی، روس‌ها ۳ مرکز مهم تراش الماس تشکیل دادند یکی در ترکمنستان به عشق آباد و دیگری در ایروان و سومین مرکز در اوکراین بود. در عشق آباد نتوانستند فعالیت کنند چون از نظر فنی به آن درجه ازظ مهارت لازم نرسیده بودند. مرکز موجود در ایروان توانست به خوبی در این رشته توسعه پیدا کند. هم اکنون ۵۰ درصد بازار الماس آنتورپ در اختیار ارامنه است. الماس را در ارمنستان می‌تراشند و در بلژیک به فروش می‌رسانند.

در واقع از الماس ارزش افزوده ایجاد می‌کنند؟

آهارونیان: بله. الماس را از سیبری وارد می‌کنند. ارامنه دستمزد

می‌گیرند و یا اینکه شریک می‌شوند. این کار یک تجارت پردرآمد است.

عمده کالایی که بیشتر از ایران به ارمنستان می‌رود چه اقلامی هستند؟

آهارونیان: انواع شوینده‌ها هستند. این موضوع یک حسن دارد. ارمنستان اگر بخواهد جنسی را به کشورهای CIS صادر کند ۱۲ درصد گمرکی را نمی‌پردازند. شرکت تازا شرکتی برای بسته‌بندی مواد شوینده در ارمنستان تاسیس کرده است. تجار ایرانی به تازگی متوجه شده‌اند که اگر محصول را در ارمنستان بسته‌بندی کنند می‌توانند در گرجستان هم جنس خود را بفروشند. این مزیت باید به خوبی شناخته شود. روغن نباتی، کاشی، لوله‌های پلی اتیلن، سنگ‌های ساختمانی، لوازم بهداشتی و مواد غذایی ایرانی در بازار ارمنستان به خوبی فروش می‌رسد.

در ترانزیت کالا کشور ارمنستان چه موقعیتی دارد؟

آهارونیان: از نظر جغرافیایی کشور ارمنستان موقعیت ترانزیتی خوبی دارد ولی هنوز شناخته نشده است. خیلی راحت می‌توانیم کالاهایمان را به ارمنستان، و گرجستان و از آنجا از طریق دریای سیاه به رومانی و اروپای مرکزی صادر کنیم. هنوز باید روی این مسئله فعالیت کنیم.

سفر: اساسا ظرفیت‌های گردشگری در ارمنستان و مقابلها در ایران چه امکاناتی برای ایران و ارمنستان ایجاد کرده است؟

آهارونیان: یکی از رونق‌های اقتصادی خریدهای چمدانی است که در نواحی مرزی جریان دارد. ارامنه ای که به ایران می‌آیند اکثرا برای این منظور می‌آیند. در ارمنستان بین شهری و روستایی تفاوت چندانی نیست و نمی‌توان این دو را از هم تفکیک کرد. ارامنه نسبت به لباس و تمیزی بچه‌هایشان بسیار اهمیت می‌دهند. ارمنستان از نظر اسکی شرایط بسیار خوبی دارد. تله کابینهای مناسبی دارند و گردشگران می‌توانند در کوه‌های ایروان با شنی ۸۰ دلار با آرامش اقامت کنند. بین ایران و ارمنستان فرهنگ نزدیکی برقرار است. روستاییان به توریست ایرانی علاقه زیاد دارند.

سفر: چه تصویری از وضعیت هتل‌ها و مراکز اقامتی در مناطق مختلف ارمنستان ارائه می‌دهید؟

آهارونیان: هتلها در ارمنستان در طی چند سال گذشته پیشرفت خوبی داشته‌اند ولی متأسفانه در زمستان مسافر چندانی ندارند و جا دارد تا ارمنستان در زمینه ورزش‌های زمستانی تبلیغات بیشتری کند. ولی در تابستان و بخصوص شهریورماه ظرفیت هتل‌ها کاملا پر است. رقص‌های محلی و جشنهای ملی، تئاتر و اپرا همیشه در ارمنستان برقرار است. ۱۵ سال است که از استقلال ارمنستان می‌گذرد ولی ۱۰ سال گذشته این کشور جهش خوبی داشته است و فکر می‌کنم در ۱۰ سال دوم هم این جهش‌ها مناسب‌تر باشد هم از نظر اقتصادی و هم از نظر فرهنگی.

شیرین سفر قاره سبز
نماینده انحصاری فروش محصولات ریلی اروپا
شروع آماده عقد قرارداد با دفاتر خدمات مسافرتی
۸۸ ۷۰ ۵۲ ۸۸ - ۸۸ ۷۰ ۵۲ ۹۵
www.ShirinSafar.com

Shirin Safar
RAILEUROPE GSA